

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

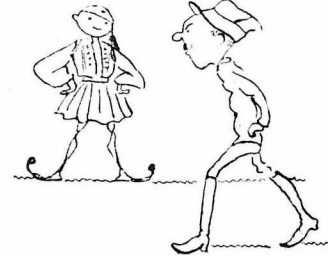
ΤΟΥ Κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Η ΜΠΙΕΝΟΥΖΑ

(Πρωτοχρονιάτικη άνημνησις)

Πώς λεγότανε, Κουφής, Κουφάκης, Κουφάκης; — κάπως έτσι — δέν θυμώμα!

Πώς βορέθηκε, Κρητικός αυτός, στο σύνταγμα έκείνο, που άπετε-λείτο από Ρωμελιώτες, Πατριώτες και Έλληναίους, δέν τό μάθα-με ποτέ.

Πώς εβρέθηκε, Κρητικός αυτός, μέσα στο σύνταγμα έκείνο!...

Ήταν όμως πρόθυμος, καλός, εύχάριστος και ι-δίως εύθιμος, πράγμα που δέν συμβαίνει, συνήθως, με τους Κρητικούς, τους σοβαρωτέρους των Έλλη-νων. Άκόμα ήταν, κα-θώς έποπτευόμαστε, και λειχοδίης.

Τραγουδοῦσε, άστειρό-νταν κι έλεγε παραού-θη, δια όμως είχαν σχέ-σι με φραγιά, με μεξέ-δες, με λειχοδιές και ποτιά.

Θυμώμα ένα Κρητι-κό τραγούδι του, που τό άρχιζε σαν κατωύβαντα

Πώς εβρέθηκε, Κρητικός αυτός, μέσα στο σύνταγμα έκείνο!...

«Ας μās εφείργανε νερό, μέσα σ' άπόρροια «κουνεγι» (!) άς μās εφείργανε κρασί, σ' άγιογορευτικό φλασκι, κι' ένα καλό ψητό άρνι!...

— Άνάστημα την ψυχή σου, τού λέγαν οι εφείγονοι, για ν' άνοιξη ή άρεξίς μας, μες τό λές αυτά!

Άλλά δέν ήταν μόνο τά τραγούδια του σχετικά με τό φρά, άλλα και ή παροιμία του και τά γυναικιά και τά αϊ-νιματά του, που τά έλεγε τά βράδια, δίπλα στη φωτιά, τις άτελειότες και χούφες νυχτιές τού χειμώνα :

«Η μάνα μου στην έρημο όρθή, γυνηί, φωμί πουλεί κι' όσοι ξεφρωμάσανε στη μάνα μ' άποσάσανε...

— Τί φωμί, μορέ, μās λές, τού φώναζαν ό λογιάς με μια βαθιά φωνή σαν νύβαντα από τό άδειαν στομάχι του, που ούτε κερμάδια δέν βράζονταν να ρωζακίσουμε έδώ άπάνω...

«Έτσι έφτασε κι' ή παραμονή της Πρωτοχρονιάς και μαζί μ' αυτή κι' ή πρώτη... εφοδισμένη από... δέκα ζώα, για τόν εφοδισμό της Μεσογιάς.

Η άνεφοδισιάς τού στρατού ήτανε μιά... εγγύα για τόν κάθε άνδρα, ή όποια έφερε να φραγλή για την ημέρα της Πρωτοχρονιάς, και 300 δομάκια κρασί και' άτομον, ένα φω-μί μίσηρο και' έρηο, σαν να ήταν από χόμα ζυμωμένο.

Οι πενταμέμονοι στρατιώτες ριχτήσανε άμύσησ στα πρω-τοχρονιάτικα αυτά έδέσματα. Η εγγύα ή χουφές, σαν μα-λαμαζακιανήνεγες, άποτειλόσαν, με τό χονρό τους χόματα, μια ζοφή αντίθετα στην άσπρηλα τού χονρού που άλιονό-ταν γύρω μας. Μερακιό, για ν' άπεινετοίνε με την τύχη τους, ή για να χοροδίδωρον -ής έπιμελήτηας την κατάντια, εσούβλεζαν τη εγγύα τους κι' έζαναν πως την ψήνον σαν σφαγτό. Άλλοι ζητούσανε λεμόνια, τάχα, κι' άλλοι λέγαν πως θα την ζάνονε πλαζά, για τό... κεφάλι τόν έπιτεροδιέμενον τόν άνεφοδι-σμού τόν οπλιτών.

«Όπως κι' άν είχε όμως τό πράγμα, έφαγαν όλοι τις εγγύες τους, χωρίς να περμινούν την Πρωτοχρονιά, Ροζάκιαν και τό φωμί, αφού τό χόσανε πριν σόν χόνι για να μουζέψη! Ο Κρητικός, γροζόντας και βλέποντας τους στρατιώτες να τρώνε προσωπαβολικός τό Πρωτο-χρονιάτικο σνακστίο τους, καθιερμένιο πάνω σ' χοντρούς κορμούς έύ-λιον κι' έχοντας για τραπέζιμανήλο τό άπειναντο και κατάλεινο τού χονρού στρασιδι, τους έπειράζε λέγοντας και τραγουδώντας :

Χήρας όγιός εγγύ-ονταν, σέ μαρμαρένια τά- (βλα, Χουσα' ταν τά πη- (ρούνια του, κι' όλόφυ ρ ο ρ α τ ά (πάνα...

Άπό την ώρα θ-μους αυτή χάθηκε ά-ξαρνα.

Πέρασε ή νύχτα, ήδεν ή άλλη μέρα, ή παραμονή, νύχτοσε, κι' ούτε Κουφής έ-φράνικε ποιδενά, ού-

τε Κουφάκης άκούστηξε στο λόγο.

Μεσημέρι εληρίαζε. Ήταν Πρωτοχρονιά, νιοστή επίσημη και με-γάλη. Ένας νέος χρόνος έπιτανε για τόν κόσμο. Νέα καρδιοχτυπημά-τα και νέες, για τους στρατιώτες, νοσταλγίες κι' άναμνήσεις μιάς ζωής που διεκόπη έξαρνα, κάτω, έκεί πέρα μακρονά, στ' άλαργινά και ήσυχια χωριά τους...

Κατά τό μεσημέρι, νάτος, ήρθε κι' ό Κουφής, κρατώντας κάτι σαν μουζέτο στα χέρια του. Αμύλητος και σοβαρός, τράβηξε για την κατασκήνωσι του λοχαγού :

— Κύο λοχαγέ, τού είπε, δέν ήθελα, χροινιάρα ήμερα, να σέ άφήσω νησιτικό. Πήγα, παρα-πλανήθηκα, νιχτήνερα και σου οικονομία τρεξί-τέσσερες «με-νούξες». Να σου τις φήσω να τις φάς :

— Τί είν' αυτές; — «Μενούξες» Κρητιζές.

— Και που βορέψαν, Κρη-τιζές, έδώ πέρα;

— Δέν είν' αυτές Κρητιζές, άλλα... έγώ!... Πάθησα ένα Άρθα-νιτόζωο έδώ παρακάτω, που έλα, χροινιάρα ήμερα σήμερα, κανένιας άλλος να μη φάη, άλλα να φάη μονάχι ό Μέγαρχος κι' ό λοχαγός.

Κι' έξηγησε ότι ή μενούξες ήταν έντόσθια από κόττες, φιασμέ-να κοροζήτια, κατά τό Κρητικό σύστημα, παρασμένα δηλα-δή σέ μερά σουβλάκια και τυλιγμένα με τά άντερα της θο-νίθας, αναποδογυρισμένα και πλεγμένα με άλλα. Άνεύλαθε μάλιστα, ός ειδικός, να τά φήση, και μοσχοβόλιση γύρω ό τό-πος κι' έκανε τους εφείγονες να μαζεύονταν και να δομίζον-τα όσο από τη σπηλι, σαν πενταμέμονοι λόκοι.

Και, άμα τά έφησε, τό μοίρασε στο λοχαγό, έστειλε και στο Μέγαρχο, φύλαξε και για τόν Έπιτελάρχο, χωρίς να κρατήσει για τόν έναντο του ούτε ένα μεξέ.

— Μά θα πάρη κι' όν ένα σουβλάκι, έπέμεινε ό λοχα-γός. Δέν γίνεται!... Έβαινες τόσον κόπο!...

— Άδωνάντι! Έγώ χορταίνω ήμα τρώτε σείς.

— Μά δέν κάνει!

— Α, μά! Νά μην πενάσων τά κεφάλια τού στρατού, όπου μās διοκύνουν... Σείς μονάχι νάστε καλά!... Έξ άλλον, ένώ έχω ταχτή στην Παναγιά... Θα μείνω νησιτικός ός τόν Θεοαρετών...

Όλοι εθαύμασαν την άντοσθία τού Κουφή, άλλα και την άνοχη του, κι' όλοι, άνωτεροι άξιωματικοί και κατώτε-ροί, τού σφίγγανε τό χέρι.

Και όταν την μεθεπομένη ό λόχος ξεκίνησε, όλοι οι στρα-τιώτες ήταν σκαφτοί, άμύλητοι και σκαφτοί, και μόνον ό Κουφάκης ήταν γεμάτος άμα κι' όρεξί, και βάδιζε πρώτος στην πορεία, τραγουδώντας εύθυμα Κρητικά τραγουδιά :

Πάνω κι' πό τη Βλαχιά κατεβαίνει μια παχιά, και μαζεύει ύπογραφές, να παντρεύουν' ή γρηές,

— Κύτταζε, έλέγαν πίσω του οι άξιωματικοί, ό Κουφάκης τόσες ήμερες νησιτικός — τάμα έχει κάνει — και περπατάει σαν έρκά-δι. Οι άλλοι κάτι ταίπησαν και σέρνονε τά πόδια τους...

Σάν μπήκαμε στην Προμετιή ό άξιωματικοί κανάνε ένα σοφό περι-ποίησις στον Κουφή. Στρατιώτες έγιναν γι' αυτόν :

— Είνε ό καλύτερος στρατιώτης. Είνε ένας ήρωας!

— Τί έκανε; ποσούσαν ό Προμετιανό!

— Τό και τό. Έξή μέρες είχε νησιτικός και άντι να φάη αυτός, έφερε στους άνωτέρους του τά έντόσθια άπ' τις κόττες.

Τότε ένας Γέρο-Προμετιανός, με κάτασπρα μαλλιά, που καθόταν σέ μια άκρη κι' άκουγε, είπε κι' αυτός τη γνώμη του :

— Καλά, είπε, λέτε πως σάς έφερε τό έν-τόσθια άπ' τις κόττες και τά φάγατε, κι' αυτός δέν θέλησε ούτε μεξέ να πάρη!...

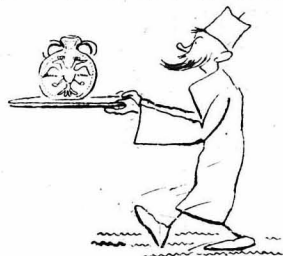
— Μάλιστα.

— Μά τά έντόσθια μέσα στις κόττες ήσαν ή από δέντρο κερμοντοισαν;

— Μέσα στις κόττες βέβαια!...

— Κι' αφού ή κόττες είχαν έντόσθια και τό έντόσθια τά φάγατε έσείς, τί έγιναν ή κόττες!...

— Ο Κουφάκης, ό μόνος άφοδιός για ν' ά-παντήσει στή ερωτήμα αυτά, είχε έξαρνανθή έγκαιρώς...

Νά μās εφείργανε κρασί, σ' άγιογορευτικό φλασκι!

Κι' ένα καλό ψη-τό άρνι!...

Άνεύλαθε μάλιστα μόνος του να τό ψήση...

Ό εφοδισμός τού στρατού ήτανε μιά εγγύα...